

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||
celeberrimi, ac Ecclesiae Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

ptus, & Geroldus Baioariae praefectus in Pannonia, dum contra Hunos praeliaturus aciem instrueret, (incertum a quo) cum duobus tantum, qui eum obequitantem ac singulos cohortantem comitabantur, interfectus est: ceterum incruentum penè Francis hoc bellum fuit: & prosperum exitum habuit. Bohemicum quoque & Liburnicum, quae postea exorta sunt, durare non potuerunt: quorum utrunque ductu Karoli iunioris celeri fine completum est. Vltimum contra Normannos, qui Dani vocantur, primò piraticam exercentes, deindè maiori classe littora Galliae atque Germaniae vastantes, bellum est susceptum: quorum rex Gotfridus aded inflatus vana spe erat, ut sibi totius Germaniae promitteret potestatem. Phrisiam quoque atque Saxoniam haud aliter ac suas provincias aestimabat. Iam vicinos Obotritos in suam ditiorè redegerat: iam sibi vectigales fecerat: iactabat enim se breuè Aquisgranum, ubi regis comitatus erat, cum maximis copijs aduenturum: nec dictis eius, quantum vanissimis, omninò fides aberat: quin potius tale aliquid inchoaturus, nisi festinata esset morte praeventus, putabatur. Nam dum ea moliretur, à proprio satellite, siue, ut quidam veriùs existimant, à proprio filio, cuius matrem repudiauerat, & alià duxerat, interfectus, finem rebus fecit. Haec sunt bella, quae rex potentissimus per annos XLVI. (tot enim annis regnavit) in diuersis orbis partibus summa prudentia ac felicitate gessit: quibus Francorum regnum, quod à patre Pipino magnum quidem & forte suscepit, ita insigniter amplificauit, ut penè duplo maius fecerit.

CAPVT VII.

Qui cum tantus in ampliando regno, & subigendis exteris nationibus esset, & in huiusmodi exercitatio-

citationibus quotidie versaretur, opera tamen plurima
 ad regni decorem diuersis in locis inchoauit, & in non
 paucis terminauit: inter quae praecipua non immerito vi-
 deri possunt basilica Dei Genitricis Aquisgrani, opere mi-
 rabili constructa: & pons apud Moguntiam in Rheno,
 quingentorum passuum longitudinis: nam tanta est ibi
 fluminis latitudo: qui tamen vno anno ante regis mor-
 tem incendio conflagrauit: nec refici potuit propter fe-
 stinatum eius excessum, quanquam in ea meditatione
 esset, vt pro ligneo lapideis restitueret. inchoauit & pa-
 latia operis egregij: Vnum haud longè à Moguntia ad
 villam Ingelheim: Alterum Nouimagio super fluuium
 & abahem, nunc & alam seu & aalim vocant: Praecipue
 tamen aedes sacras, vbicunque in toto regno suo vetusta-
 te collapsas comperit, pontificibus & abbatibus, ad quo-
 rum curam pertinebant, vt restaurarentur, imperauit:
 adhibita cura per legatos, vt imperata persicerent. Ta-
 lem eum in ampliando, & tuendo, & simul ornando re-
 gno fuisse constat. Ad domesticam curam eius veniamus.
 Matrem summa pietate coluit: liberos vtriusque sexus
 literis erudiri curauit. Pipini filij filium Bernhardum, ac
 quinq; ab eo relictas filias, inter suas educauit. Nullam
 nuptui tradidit quoad viueret, dicens se suorum dome-
 stico contubernio carere non posse. Vnde factum est, vt
 felicissimi Imperatoris Octauiani fortunam aequè fortu-
 natus rex experiretur: Fuscata esse domum inconti-
 nentia quorundam: sed ille prudenter omnia dissimu-
 lauit. Erat ei filius ex concubina Pipinus, facie liberali,
 sed gibbo difformis. Is, cum pater Hunico bello teneretur
 implicitus, coniurationem iniit aduersus parentem cum
 quibusdam ex Francia primoribus, qui vanam illi spem
 regni fecerant. Sed coniuratione detecta, damnantur
 F 5 conscij:

conscij: Pipinus volens tonsuratur, & in monasterium Prunna concluditur. Erat & alia in ipsum coniuratio prius in Germania: cuius consilij participes alij oculis orbat, alij exilio proscripti, nemo ex his necatus: nisi tres, qui ne caperentur, se gladio defenderunt: & occisis ante aliquot ministris, ipsi quoque perempti sunt. Eas vero conspirationes quamplurimum peperit Fastrada regina superbia, & impotens dominatio: qua regem natura mansuetum ed prouexit, ut aliquando fieret per eam odibilis. Corpore fuit amplo atque robusto: statura eminenti, qua tamen non excederet: nam septem suorum pedum proceritatem eius constat habuisse mensuram: Apice capitis rotundo: oculis praegrandibus & vegetis: naso paulum mediocritatem excedente: canicie pulchra: facie lata & hilari: vnde formae auctoritas ac dignitas, tam stanti quam sedenti, plurimum congruebat. Ceruix quauis obesa & breuior, ventérque videretur proiectior, tamen hoc ceterorum membrorum celabat aequalitas. Incessu erat firmo, tantaque habitudine virili: voce clara, sed quae minus corporis formae conueniret: valetudine prospera: praeter quod antequam decederet, quadriennio crebris febribus corripiebatur: ad extremum etiam vno pede claudicabat. Erat eloquentia copiosus & exuberans: poteratque quidlibet decenter efficere. Nec patrio sermone contentus, etiam peregrinis linguis ediscendis studebat: in quibus Latinam ita perdidicit, ut ea ac patria lingua orare sit solitus. Gracam vero melius intelligere, quam pronunciare poterat. Artes liberales studiosissime coluit: earumque doctores plurimum veneratus, magnis extulit honoribus. In discenda Grammatica Petrum Pisanum diaconum senex audiuit: in ceteris disciplinis Albinum, quem

quem alij Alcuinum, alium diaconum è Britania virum vndecunque doctissimum praeceptorem habuit : apud quē & Rhetorica, & Dialectica, praecipue tamen Astronomia discenda, plurimum & temporis & laboris impendit. Discebat & artem computandi : & intentione sagaci syderum cursum curiosissime rimabatur.

CAPVT VIII.

TEntabat & scribere. Tabulas & codicillos ad hoc in lecto sub ceruicalibus habebat, itemq; circumferre solebat, vt cum vacuum tempus esset, manum effigiandis literis consuefaceret. Sed parum successit labor praeposterus, ac serò inchoatus. Assidue exercitabatur equitando, ac venando : quod illi gentilitium erat : quia vix vlla in terris natio inuenitur, quæ in eo labore Franciscis possit aequari. Delectabatur etiam vaporibus aquarum naturaliter calentium, frequenti natatu se exercens : cuius adeo peritus fuit, vt nullus illi certaret : ob hoc etiam Aquisgrani regiam extruxit : ibique extremos vite annos vsque ad obitum duxit. In cibo & potu temperans : sed in potu praecipue, ita vt supra cœnam raro plus quam ter biberet. Sed cibi non adeo moderator : vt sæpè quereretur, noxia suo corpori esse ieiunia. Conuiuabatur rarissime : & hoc praecipuis tantum festiuitatibus, cum magna tamen hominum frequentia. Cœna quotidiana quaternis tantum ferculis praebeatur : praeter carnem assam, quam venatores verubus inferre solebant : qua ille libentius quam vlllo ciborum genere vesceretur. Inter cœnandum autem admodum frequentissime lectorem audiebat : Legebantur autem ei historiae, & antiquorum res praeclarae. Delectabatur imprimis libris beati Augustini, praecipue de Ciuitate Dei. Circa pauperes sustentandos, & gra-

tuitam